

Беларускі гістарычны зборнік

36

Беласток 2011

Беларускае гістарычнае таварыства

Białoruskie Towarzystwo Historyczne

Rada naukowa:

prof. dr hab. Stanisław Alexandrowicz (Toruń), prof. Ēriks Jēkabsons (Ryga),
prof. dr hab. Jan Jurkiewicz (Poznań), prof. dr hab. Ryhor Łazko (Homel),
prof. dr David Marples (Edmonton), prof. dr Rimantas Miknys (Wilno),
prof. dr Mathias Niendorf (Greifswald), doc. dr Siarhiej Tokć (Grodno),
prof. Barbara Törnquist-Plewa (Lund), dr Per Rudling (Greifswald),
prof. dr hab. Zachar Szybieka (Mińsk),
prof. dr hab. Andrzej Zakrzewski (Warszawa)

Recenzenci:

dr hab. Aleksander Wabiszczewicz (Brześć),
prof. dr hab. Mariusz Wołos (Kraków)

Kolegium redakcyjne:

Eugeniusz Mironowicz (redaktor naczelnny),
Dorota Michaluk (zastępca redaktora, sekretarz redakcji),
Marzena Liedke (zastępca redaktora), Oleg Łatyszonek,
Sławomir Iwaniuk, Małgorzata Ocytko, Helena Głogowska,
Wiesław Choruży, Doroteusz Fionik

Skład: Adam Pawłowski

Korekta: Witalis Łuba

Wydawca: Białoruskie Towarzystwo Historyczne

Adres redakcji: 15-449 Białystok, ul. Proletariacka 11, tel. 85 744 61 11

E-mail: ebma@interia.pl

Strona internetowa: <http://bzh.kamunikat.org>
<http://kamunikat.org/bzh.html>

Nakład: 500 egz.

Zrealizowano:

- dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- przy wsparciu finansowym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w Białymstoku,
- przy pomocy finansowej Prezydenta Miasta Białegostoku

Na okładce: Eliasz Lewkowicz (trzeci z lewej) z krajankami, Słonim 1905 r.

Spis treści

artykuły

Antoni Mironowicz — Biblioteka monasteru supraskiego w XVI wieku.....	5
Joanna Tomalska — Historia jednego zabytku. Ikona Matki Bojskiej Bielskiej.....	23
Сяргей Токць — Жыццё селяніна ў прыгонніцкую эпоху: эвалюцыя феадальных павіннасцей на матэрыялах лакальнага даследавання мікрарэгіёна Скідзельшчына.....	41
Dorota Michaluk — Białoruska Republika Ludowa i Białoruska Socjalistyczna Republika Sowiecka: dwa projekty białoruskiej państwościi.....	102
Вольга Матусевіч — Рыжская мірная дамова ў гістарычнай палітыцы і калектыўнай памяці беларусаў і палякаў....	129
Eugeniusz Mironowicz — Białoruska Obrona Krajowa.....	140

komunikaty

Дзмітрый Шчэрбік — Палітычныя ідэі ў праекце статута Сярэдняй Літвы Станіслава Мацкевіча.....	157
Віталь Гарматны — Перыядызацыя вывучэння аграрнай гісторыі Заходняй Беларусі ў 1921-1939 гг.....	165
Кірыл Касцян — БССР: ад геаграфічна-адміністрацыйнай фармацыі да беларускай нацыянальнай адзінкі.....	174

materiały źródłowe

Сяргей Чыгрын — Эпістальярная спадчына Гальяша Леўчыка. Варшаўскія пісьмы	183
Уладзімір Снапкоўскі — Тры документы аб польска-беларускім памежжы 1919-1923 гг.....	201
Roman Jurkowski — Nieznany fragment rokowań ryskich. Trzy listy Aleksandra Czerwiakowa z Rygi, z września i października 1920 roku.....	236
Aleksandra Bergman, Stefan Bergman — O pisarzach żydowskich z Białorusi.....	253

recenzje, polemiki, informacje bibliograficzne

Максім Макараў, *Ад пасада да магдэбургскага права: становішча насельніцтва местаў Беларускага Падзвіння ў XIV—першай палове XVII ст.*, Мінск 2008, 248 с. (Dorota Michaluk)..... 266

Michał Jagiełło, *Narody i narodowości. Przewodnik po lekturach*, t. 1, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2010, ss. 262. (Eugeniusz Mironowicz)..... 272

Stefan Dudra, *Metropolita Dionizy (Waledyński) 1876-1960*, Warszawska Metropolia Prawosławna, Warszawa 2010, ss. 247. (Witold Bobryk)..... 277

in memoriam

„Рыцар архівістыкі”: памяці Віталя Скалабана (Валянціна Лебедзева, Анатоль Вялікі)..... 281